

אחינו של המנכ"ל

בשבועות האחרונים, לאחר דיונים פנימיים בין החברים, התגבשה תוכנית הפעולה סופית. כעת תמקד התנועה את מאבקה בשני נושאים: אחריותם הציבורית של הניבחרים, העם, ודוגמה אישית של אותם ניבחרים.

לשם כך יש להילחם בשיטה הפוליטית הנהוגה בישראל. אסור שהפוליטיקה תישפך, למקצוע לכל החיים. יש להנהיג בחירות דמוקרטיות פנימיות בתוך המפלגות. חייב להיווצר קשר הדוק בין הציבור לבין הניבחר ולא בין הניבחר לבין כת מסוימת הפועלת מאחורי הקלעים, בניגוד לרצון הבורח.

משה מלר, השיריונאי הבלונדי, מפקד דוד-שיריון במלואים, קבע: "מילחמת וסיבה-כפורה לא היתה תאונה או מיקרה, אלא פועל-יוצא של כל השיטה הפוליטית המעוותת הנהוגה בישראל". מבחינה זו, אין כל הבדל בין גולדה, בגין ומשה דיין, ראשי האופוזיציה, ממש כראשי השלטון, חשו — ועדיין חשים בנוח, במציאות המעוותת של ישראל. סרן-הצנחנים אסא קדמוני, גיבור הקרב בסרפאיים, טען בלהט "ההתנגדה חייבת לצנוח מהכסא במהירות, כי היא העמידה את עשי-ישראל ב-סכנה. בלא לחץ ציבורי, זה לא יקרה. הם ימותו על הכסא. הם מנותקים מהעם!"

הרוגים יום יום. "ישבתי בכנס בו התחננו גדולדי המערך לפני גולדה מאיר שתחרו בה מהתפטרותה," סיפר אסא. "את המילה, עם ישראל שמעתי פעם אחת. את המילים, גורל המפלגה, שמעתי שלושה מאות פעמים.

היום, שלושה-ארבעה אנשים קובעים מהותית את דרכה של כל מפלגה. אפילו את הנשיא בחרו בצורה לא-מכובדת. הצניחו אותו מאמריקה. זה לא תהליך דמוקרטי. אלה הליבשו תוכן טוטליטרי על טכניקה דמוקרטית.

בבחינת זה אותו דבר. שם פועל המיטיב של בגין, הוא יודע לצעוק ארץ-ישראל-השלימה, ובוה נגמר סיפור-חייו. כל פעם שהוכרז נישא הביטחון הם קפצו לדום, לא בדקו דברים לגופם, לא מנעו הידרדרות.

"ברליב הרס את הצבא בדוקטרינה הצר-באית שהכתיב, התרגש אסא. דיין אישר לו את הדוקטרינה. איש ממנהיגי האופוזיציה הגדולה לא ניסה להתנגד. אנחנו ספרנו הרוגים יומיים. בסופו של דבר הוא נכנס לממשלה, על סמך הישג זה, כשהוא מותר אחרי קו מנותן. ומאות ספרים-מילחמה שהתעשרו על חשבון קור הביצורים שנקרא על שמו."

מישפט

חיוק מציל מטווס

**בוא למישפט עם
תינוק בורזעותיך —
ותינצז ממאמר**

כרמלה לוי (22), תושבת מורשה שליד רמת-השרון, הגיעה לבית-המישפט כשבורר עותיה בנה בן ארבעת הימים, והאייצבה בפני שלושת השופטים, שבראשם ישב השופט המחוזי יצחק רווח, שעמדו לדון באשמת התפיסה שהועלתה נגדה.

המיקרה אירע בחודש יוני 1972.

כרמלה התרחצה בבריכת "גלי השרון" בכפר-סבא. מציל הבריכה פנה אליה ו-הזהירה שאם לא תכסה את ראשה בכובע-גומי, כנדרש על-פי תקנות התברואה, יוציא אותה מהמקום. כאשר סירבה ה-צעירה להיענות לבקשתו, ביקש המציל, מאיר בן-לולו, את התערבותו של בעל-הבריכה, שמעון בן-שושן.

אך גם פנייתו של בן-שושן לא הועילה. להפוך, רק לאחר שהועקה המיטרה ל-מקום, יצאה כרמלה מהבריכה, קיללה בקול וירקה על המציל.

השוטרים עצרו אותה, והוגש נגדה כתב-אישום על תפיסה.

החיים מתחילים בכלא. בחודש אוקטובר 1973, היתה כרמלה בורזת הרביעי להריונה, הוא פסק לה בתי-המישפט שלושה חודשי מאסר בפועל. סיניגורה, עו-רדהדין דרור מקרין, ביקש מבית-הדין פט לרחות את ביצוע העונש עד שיתברר הערעור שהוגש לבית-המישפט המחוזי בתל-אביב.

נציגת התביעה, עורכת-הדין שרה סיי-רוטה סגנית בכירה של פרקליט מחוז המרכז, הצעירה במפתיע שהיא עומדת בפני דילמה קשה, ובמקום לבקש מאסר (החשך בעמוד 26)

ה כרי ועדת-הכספים של הכנסת לא ידעו איזו קופה של שרצים הם פותחים, כאשר ביקשו ממנכ"ל משרד-הביטחון, יצחק עירונג, לבדוק את פילוסופי העולם הזה בדבר נסיעתם של קצינים בכירים בצה"ל לחו"ל, על חשבון חברת שירותי הנדסה בישראל, שלאחר-מכן קיבלה עבודות ביטחוניות הקשורות ב-קצינים האמריים.

כאשר יקבלו מעירונג את התשובות, יוכנו בהפתעת-חייהם. הם עתידים לגלות כי השיטה של מתן טובות-הנאה למי שיש ביכולתו להשפיע על מסירת עבודות, הגיעה לשיכילולה המיריבי על ידי שירותי הנדסה, המעסיקה מיספר רב ביותר של מוחות אקדמיים, וברשותה כל האפשרות יות לנצל את הידע הזה לצרכי מה שקרוי הנדסת-אנוש: הדרך הבדוקה לקבלת עובד דות מאנשים, תמורת טובות-הנאה.

איך להנדס

רווחים

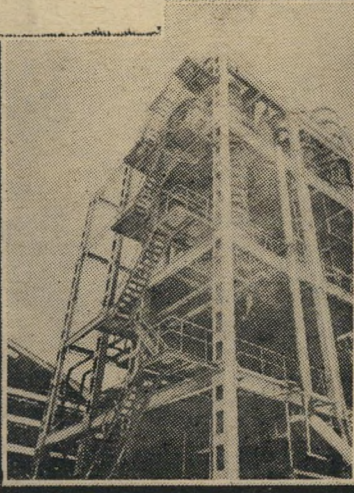
פ רשה אחת, למשל, המהווה דוגמה טובה לכך, קשורה בשמו של טייס חיל-האוויר לשעבר, אלוף-מישנה יוסף ("יאק") גבו. כאשר שימש כראש מחלקת-

מנכ"ל עורד מסר
הכל נשאר במישפחה

ההדרכה של חיל-האוויר, נסע יאק לוונצור אלה על חשבון חברת שירותי הנדסה הי אורחית, והעסק שם מטעמה ביעוץ, אף כי נכון שקיבל את אישור הממונים עליו לנסיעה זו. סמוך לאותה נסיעה קיבלה שירותי הנדסה את עבודות-התכנון של שדה-התעופה הצבאי הגדול בסיני, הי עתידות להכניס לכיסה מיליוני לירות, שדה-תעופה זה אמור להיות גדול אף

מנמלה-תעופה בן-גוריון בלוד, והנה, ראה זה פלא. ומן קצר לאחר מכן הקימה שירותי הנדסה בישראל חברה בשם "יאק", יועצית-תעופה בינלאומיים, שמטרתה לייצא שירותי-ידע בנושאי תפי-

צילומים מתוך ה- פרוספקט של "שי-רוטי הנודה ביש-ראל": למעלה, למטה, מית-קן בתישלוכת ערד.

עול מערכות-אוויר. לשירותי הנדסה מח-צית המניות. החברה זו, ואילו היתר בידי אותו יוסף גבו, שהוא גם מנהל-החברה, לבד מעבודות בחו"ל, בתיכנון שישה שדות-תעופה שונים, קיבלה החב-רה גם עבודות רבות בשדות-תעופה צבאיים בישראל.

עסק

מישפחתי-ציבורי

א ותה שיטה, אלא בהיקף גדול יותר, הופעלה עם לגבי התחום הי אורחי. כאן נעשתה עיסקה ברוכת-תוצאות בין שירותי הנדסה, לבין אחד השמות הידועים בישראל — עורד מסר. מסר (אלוף-מישנה מיל), נולד בווינה, בשנת 1923, עלה ארצה ב-1938, סיים בית-ספר גבוה למילחמה בפריס, ולאחר מכן סיים לימודי כלכלה ויחסים בינלא-מיים באוניברסיטה העברית בירושלים. מסר היה בפלמ"ח, ואחר-כך בצה"ל עד שנת 1961, נחשב כנאמנו של יגאל אלון. בשנת 1962 התמנה כמנכ"ל משרד-העבר-דה, תפקיד אותו מילא עד שנת 1966. אז התמנה כמנכ"ל תישלוכת ערד, החברה הי-כימית הגדולה שצברה למעלה מ-140 מיליון לירות הפסדים, ואשר אין כל סיכוי להביאה לידי ריווחיות. לפני שנה התפטר מסר מתישלוכת ערד והתמנה ליושב-ראש מועצת-המנהלים של מיפעל הטכסי-טיל טיבי דימונה.

לעורד מסר אה, המתגורר בחיפה, המהנדס גידעון מסר. בשנת 1965 הקים גידעון מסר חברה חדשה בשם מירב הנודה, שבעליה — גידעון מסר, וחברה בשם א. רייכמן ושות' — הנדסה ושירר-תים. חברה זו היא למעשה האמא החוקית של שירותי הנדסה, בעליה הם גם בעליה של זו, ולמעשה, א. רייכמן העבירה ל-שירותי הנדסה את פעולותיה בשנים הי-אחרונות. אך הזהות בין שתיהן מוחלטת. השותפות בין אחיו של מנכ"ל משרד-העבודה, תוכנית על כל העבודות הצי-בוריות במדינה, לבין קבוצת שירותי ה-הנדסה, הניבה פירות נאים. כפי שמגלה מיסוך פנימי של החברה — היקף עבודותיה למע"צ עולה על 150 מיליון לירות. ומן הגדולות שבהן: הכביש המחיר לירושלים, מחלף גנות-אזור, מחלף נתניה-אביר ומחלף מוצא. כן מב-צעת החברה עבודות בעשרות מיליוני ל-רות עבור גופים אחרים הקשורים קשר אמיץ עם משרד-העבודה, כמו הסוכנות ואגף המדידות. כך, למשל, מופיע ברשימת לקוחותיה לקוח בשם האוניברסיטה העברית בירוש-לים בפרייקט של 25 מיליון לירות.

ומאיך גימנה עורד מסר עם חבר הנאי-מנים של האוניברסיטה.

הקשר שבין מישפחת מסר לבין הר-עבודות הנמסרות מכספי הציבור לשותפי-המשפחה העמיק עוד יותר כאשר התמנה עורד מסר כמנכ"ל ערד. במיקרה זה קיבלה מירב באופן ישיר עבודה גדולה של פיקוח תקציבי ומעשי על הליכי הבי-צוע, הפיקוח, בשיטת פירט, אמור לצייר למועצת המנהלים תמונה כיצד מבצעת ההנהלה את התכניות.

ערד היא אולי המיפעל היחיד בעולם שבו חברה השייכת לאחד מפקחת על חברה של אח שני — ובדבבד יורדים 140 מיליון לירות לטמיון, אלה הפסדיה של התישלוכת.

תרגיל ברווחים

עצמיים

ה היקף הגדול של פעילות החברה, והצלחתה בכל מקום, הביאו את רא-שיה לעריכת תוכניות-התרחבות נימרצות. הם ניצלו את משכר חברת ורד, קנו ב-פרוטות את כל הציוד של החברה בשורה שלמה של ארצות באפריקה, כמו חוף הי שנהב האוגנדה. לפני כשנה הגו ראשי החברה רעיון: להפוך את העסק לחברה רשומה ב-בורסה. הייתרון: מס הכנסה מוקטן, ו-אפשרויות לחלוקת רווחים-לעצמם, פטורים מס, על-ידי מכירת מניות לאחרים. התרגיל היה כזה: תחילה קנו במיליון לירות חברה לא-פעילה בשם אינקובה, שכבר מומן ביקשו לחקוק אותה מן הבורסה. באמצעות חברה זו הגישו הנד-הלת הבורסה תוכנית להקצאת-מניות נוס-פת — 315 אלף מניות רגילות, במחיר ממוצע של 20 לירות האחת. הכוונה היתה למכור את מרבית המניות לקונצרן כלל, להפכו לבעלי-המניות העיקרי של אינקובה. אך מנכ"ל כלל, אהרן דוברת, ניחן ב-חוש-יחיה מפותח, וברגע האחרון גרע מן העסקה, שנשארה לא-גמורה בידי שירותי הנדסה. ברשימת העבודות של שירותי הנדסה בישראל מופיע גם לקוח בשם ועדת-היעוץ-הבינמישרית, המשימה שהוטלה על החברה: בדיקת מיפעליה העיסקיים של הממשלה. וכך יכול החתול לשמור על חשמנת.